

споменуватъ още малкитѣ народи: *тимахи* на Тимокъ и *пиценси* на Пекъ въ днешна Сърбия.

Между тракийскитѣ колѣна, които живѣли на югъ отъ Балкана, особено изпѣквалъ воинствениятъ и независимъ планински народъ въ Родопъ, които у Херодота се нарича *сатри* (албан. *sat'g* — мечъ), а у Тукидида меченосни *дии* (*μαχηρόφθοι*)¹⁰. По най-високитѣ планини тѣ имали прорицалище на Диониса съ пророци, беси (*βήσσοι*) и съ жрица както въ Делфи. По албански *bess't'a* значи вѣра, вѣрностъ; съ това се обяснява името и народността на тия жреци. И сега още на Гйозъ-тепе, единъ отъ родопскитѣ върхове, близо до село Наиплие, се издигатъ развалини отъ голѣми каменни здания съ мозаиченъ подъ и съ надписи по стенитѣ; наблизо до тѣхъ има сжщо тѣй гробници съ надписи, въ които планинцитѣ намирали бронзови склепове, щитове, копия и сребърни монети¹¹. Тая светиня на беситѣ споходилъ Александъръ Велики, когато отивалъ къмъ Дунава; тя се споменува още презъ времето на Августа. Името на жрецитѣ *беси* било пренесено отсетне на цѣлия народъ сатри. Беситѣ най-дълго отъ всички траки запазили своята народностъ. Запазилъ се единъ двуезиченъ, гръцки и латински, надписъ отъ времето на Траяна, намѣренъ на единъ часъ пѣтъ западно отъ Татаръ-Пазарджикъ, въ който се споменува „vessi“ и по гръцки „Βήσσοι“¹². Около 400 год. епископъ Никита Ремесиански (Бѣла-Паланка между Нишъ и Пиротъ) проповѣдвалъ срѣдъ тѣхъ евангелието, а още въ V вѣкъ, когато другитѣ тракийски племена били повечето романизирани, у беситѣ християнското богослужение се извършвало на родния имъ езикъ. Още при Юстиниана беситѣ, заедно съ германскитѣ наемници и мало-азийскитѣ исаври, принадлежали къмъ най-добрата византийска войска. Главниятъ имъ градъ се наричалъ *Бесапара*, т. е. градъ на беситѣ. Неговото мѣсто сега се заема отъ планинския градецъ *Баткунъ*, южно отъ Татаръ-Пазарджикъ. По-нататъкъ на западъ се срѣщатъ други стари развалини при Малко-Бѣлово, не далечъ отъ изворитѣ на Марица, дето сега се свършва румелийската желѣзница; тая мѣстностъ, наричана *Старо-градище*, по-рано била покрита съ развалини. Захариевъ, който е известенъ като безпристрастенъ наблюдателъ, съобщава, че между тамошнитѣ българи сжществувала предание, което гласи, че древнитѣ жители на тоя градъ се наричали *бешяфари*; а тая дума нѣма друго значение, освенъ „родъ на бешитѣ“; фара на български, сжщо както на македоно-ромънски и албански, значи родъ¹³. Остатъцитѣ не само отъ беситѣ, но и отъ другитѣ тракийски племена преживѣли още много вѣкове славянската колонизация на полуострова.

Най-видно и мощно племе отъ тракитѣ били *одриситѣ*, смъртни врагове на беситѣ въ басейна на Марица. Главни тѣхни градоре били Ускудама (днешниятъ Одринъ) и Друзипара (сега Кариширанъ). Заслужва да се споменатъ сжщо и *сапейтитѣ*, които живѣли по крайбрѣжието на Егейско море срещу островъ Тасосъ, около устието на Места. Въ долината на Струма се простирали жилищата на *дентелетитѣ* около днешния Кюстендилъ, на *медитѣ* (*Μαίδοι*) въ околноститѣ на Мелникъ и на *одомантитѣ* не далечъ отъ града Съръ (Сересъ). *Коралитѣ* живѣли на изтокъ отъ беситѣ, *долонкитѣ*—въ Тракийски Херсонесъ.

Въ горна Македония, въ областъта на Вардаръ и Струмица живѣли *пеонитѣ*, чиито селища въ V вѣкъ се простирали до морето при устието на Струма. На езерото Прасиасъ, презъ което протича Струма преди да се влѣе въ морето, тѣ живѣли въ наколни постройки; сжществуването на тия постройки е исторически доказано. У Херодота именно се срѣща следното твърде интересно описание на тия оригинални жилища¹⁴: „Посрѣдъ езерото върху високи колове сж поставени дървени свързани подове, до тѣхъ отъ сушата води само единъ тѣсенъ мостъ. Изпърво всички граждани задружно